

Op den weg van Schooltandverzorging naar Kindertandheelkunde *)

door Dr. Th. E. de Jonge **)

Dat het mij als voorzitter der Stichting „*Wetenschappelijk-Tandheelkundige Arbeid*” gegeven is, U in zoo grooten getale te mogen begroeten, is mij een voorrecht en een vreugde. Een voorrecht, omdat zoovele autoriteiten wel gevolg hebben willen geven aan onze uitnoodiging — en met hunne aanwezigheid thans luister bijzetten aan de plechtige opening van dezen leergang. Een vreugde, omdat het aantal deelnemers aan dezen cursus onze stoutste verwachtingen verre overtroffen heeft.

Ons stichtingsbestuur verheugt zich uitermate in deze belangstelling. Laat mij daar onmiddellijk aan toevoegen, dat reeds eerder de blijken dezer belangstelling ons bereikten — getuige b.v. het groote aantal vragen om inlichtingen, ons reeds tijdens de moeizame periode van voorbereiding gesteld. Daarvan getuigen óók de enthousiasmeerende woorden, waarmede de beheerende redacteur van het *Tijdschrift voor Tandheelkunde*, collega G. D. Margadant, in zijn jongste redactionele artikel o.m. zijne goede wenschen vertolkte ten aanzien van het welslagen van dezen cursus. Maar het meest tastbare — immers vormelijke — substraat dezer belangstelling is wel gelegen in het aanzienlijke aantal inschrijvingen, dat wij boeken mochten en dat op dit oogenblik bijkans tweehonderd bedraagt.

Verwacht gij, mijne dames en heeren, onder deze omstandigheden van mij eene verklaring, waarom wij de organisatie van dezen cursus juist nu zoo buitengewoon belangrijk achtten? Het ware — zoo wil het mij voorkomen — uilen naar Athene dragen!

Iets anders is, dat het programma van dezen leergang den deelnemers een wel zeer gevarieerde stof biedt. En wanneer wij dan den blik richten op het verleden, dan worden wij getroffen door de uitzonderlijk rijk geschakeerde differentiatie in de ontwikkeling van deze jongste loot der tandheelkunde. Haren geheelen ontwikkelingsgang met U te doorloopen, acht ik niet wel doenlijk: te lang toch is de weg, die de schooltandverzorging der negentiger jaren scheidt van de kindertandheelkunde, die heden in het centrum van onze belangstelling staat! Enkele data moge ik nochtans in Uwe herinnering terugroepen.

Aan de wieg der schooltandverzorging stond Jessen en zijn pionierswerk dwingt ook thans nog diepen eerbied af: in een periode toch, waarin de conservatieve gebitsbehandeling nog in hare kinderschoenen stond — ja ternauwernood nog haar bestaansrecht bewezen had — waagde hij het reeds, zijne idealen ten aanzien van de verzorging van den kindermond uit te dragen.

Eerst den genialen Kantorowicz echter, die reeds tientallen jaren terug met scherp blik de ver reikende beteekenis van prophylaxe en praeventie inzag, was het voorbehouden, met zijn „*Lehre vom kleinen Loch*” de schooltandverzorging eene geheel eigene en hechte fundeering te schenken. Zijn gedachten-gang was eigenlijk verrassend van eenvoud: zoolang wij nog niet bij machte zijn, het tandbederf in zijn diepste oorzaak aan te grijpen — anders omschreven, prophylactische maatregelen te treffen — blijft ons slechts één alternatief: behandeling in den allereersten aanvang. Organisatorisch resulteert daaruit echter, dat

*) Rede, ter gelegenheid van de plechtige opening van den cursus *Kindertandheelkunde* op 5 Maart 1952 uitgesproken in de aula van het Academisch Ziekenhuis te Leiden.

**) Op verzoek van auteur is in dit stuk de verbuigings-n toegepast.

het zwaartepunt der kinderbehandeling in de school komt te liggen. Alleen dáár toch is systematisch gebitsonderzoek der opgroeiende jeugd mogelijk. Of ook voor de eigenlijke behandeling allerwege de school dient te worden ingeschakeld, is eene vraag, waarop ik persoonlijk het niet waag, zonder meer een bevestigend antwoord te geven. Maar hoe dan ook, eene organisatievorm buiten de school om wil ook mij vooralsnog utopisch voorkomen.

In aansluiting hierop moge ik dan enkele momenten belichten in de ontwikkeling van zaken hier te lande. Welnu dan — niet in het minst tot mijne eigene verbazing — moet ik vaststellen, dat wijlen mijn vader en collega in 1895 in den tweeden jaargang van het *Tijdschrift voor Tandheelkunde* het eerste pleidooi gehouden heeft voor aanstelling van „schooltandheekundigen”. Zijn uitvoerig betoog is óók in het licht onzer huidige opvattingen zóó grondig gedocumenteerd — zelfs enkele passus uit de *Grondbeginselen der Staathuishoudkunde door P i e r s o n* worden er in geciteerd — dat ik mij er slechts in verheugen kan, er na meer dan 5 decennia opnieuw de aandacht op te mogen vestigen.

Maar aan de eigenlijke invoering der schooltandverzorging moest nog wel een zéér langdurige en intensieve propaganda voorafgaan. De Nederlandsche tandheelkunde is hierin stellig niet tekortgeschoten en dat de besten onzer vakgenooten niet geschroomd hebben, tijd en moeite aan ondankbaar pionierswerk te offeren, strekt hun tot onvergankelijke eer! Bij name noem ik er slechts twee: wijlen *V a n d e r H o e v e n* en wijlen *W i t t h a u s*. Mèt talrijke anderen gingen zij ons voor: zij legden de fundamenten van het gebouw, aan welks voltooiing thans zoovelen nog arbeiden.

Nog twee data moge ik aan de vergetelheid ontrukken.

In 1908 richtte de *Rotterdamsche Tandheekkundige Vereeniging* een verzoekschrift tot den gemeenteraad van *Rotterdam* om van gemeentewege een onderzoek te doen instellen naar den gezondheidstoestand van de gebitten der schoolkinderen.

Op 15 Maart 1920 kon in *Dordrecht* de eerste Nederlandsche schooltandarts zijn werk aanvangen.

De verdere ontwikkeling der schooltandverzorging hier te lande in al hare ups en downs op den voet te volgen, het ware misbruik maken van Uwen tijd: bepalen wij ons derhalve tot enkele markante punten.

De economische crisis der dertiger jaren bracht den nog zoo jeugdigen schooltandheekkundigen diensten over nagenoeg de geheele linie een zwaren slag toe. Slechts hier en daar wist het particulier initiatief nog uitkomst te verschaffen. Men weet het: de gulden moest gaaf blijven, zelfs ten koste van het gave kindergebit. Welnu, het kindergebit bleef niet gaaf — maar óók de gulden niet: „das war der Fluch der bösen Tat”! Anders omschreven: het geld was stom, maar wat recht was, maakte het krom!

De pogingen van den bezetter, de schooltandverzorging nieuw leven in te blazen, kunnen wij stilzwijgend voorbijgaan. Zij moesten wel schipbreuk lijden want vrijwel unaniem „distancierde” men zich „zeitgemäss” van dezen nieuwsten vorm van demagogie.

Zoo zijn wij dan genaderd tot het tijdvak, hetwelk na onze bevrijding een aanvang nam. En ziet — allerwege is de schooltandverzorging opnieuw ingevoerd of worden de voorbereidende maatregelen daartoe getroffen. Maar dit is reeds *histoire contemporaine*, waarvan ik alleen dit wil zeggen: moge het werk, waaraan opnieuw zóó velen zóó belangeloos zóó kostbaren tijd en energie wijden, ditmaal met volledig en blijvend resultaat bekroond worden.

Hebben wij in het vooraangaande enkele momenten belicht in de veelbewogen ontwikkelingsgeschiedenis der schooltandverzorging, thans moge ik nog eenige opmerkingen maken over de kindertandheelkunde.

Persoonlijk zie ik het aldus: de kindertandheelkunde, die immers véél verder reikt dan louter schooltandverzorging, vormt in zekeren zin het natuurlijk sluitstuk dezer laatste; schooltandverzorging heeft zich als het ware geëvolueerd tot kindertandheelkunde. En niet zonder nadruk wensch ik te onderstrepen: goede schooltandverzorging is heden ten dage alleen dan mogelijk, wanneer men óók de kindertandheelkunde beheerscht. Want zoo min als een kind het verkleinde canon voorstelt van den volwassene, is kindertandheelkunde te identificeren met tandheelkunde in het algemeen. Moet ik U deze stelling nog bewijzen? Is het niet voldoende, U te verwijzen naar het programma van dezen leergang, waaruit blijkt, op hoe talrijke speciëele gebieden van biologie, geneeskunde en tandheelkunde de kindertandheelkunde ingrijpt?

Men behoeft het met deze stelling niet eens te zijn. Wellicht zal de kindertandheelkunde nog evenzeer haar bestaansrecht moeten bewijzen als óók de kindergeneeskunde dat in een nog niet zoo lang voorbije periode heeft moeten doen.

Maar hoe dan ook — ik herhaal: *goede schooltandverzorging acht ik in dezen tijd niet meer mogelijk zonder gedegen kennis der kindertandheelkunde.*

Ik weet, dat men nog niet algemeen deze zienswijze deelt en wil dit aan de hand van een voorbeeld toelichten. De leider van een onzer belangrijkste centra van schooltandverzorging verzekerde ons, met belangstelling en waardeering kennis genomen te hebben van ons initiatief. Over het hem toegezonden programma was hij eenvoudigweg verrukt. Maar in cauda venenum: men had niettemin geen vrijheid kunnen vinden, hem resp. den onder hem ressorteerenden functionarissen de noodige faciliteiten te verleenen, teinde den eersten leergang hier te lande in kindertandheelkunde te volgen.

Heeft men zich daar bij het aanschouwen der talrijke kinderpatientjes wellicht het woord van den *Prediker* herinnerd: „Wie wetenschap vermeerdert, vermeerdert smart” — en zich ijlings afgewend van dezen tempel der wetenschap?

Ach, ware men daar ter plaatse dan maar iets minder dental minded geweest, wellicht ware men dan tevens iets meer broad minded geweest: het hadde onzen collegae-schooltandartsen maar in het bijzonder den hun toevertrouwen kinderen ten goede gekomen!

Vervolgens nog eene opmerking, waarvoor ik opnieuw Uw aandacht op ons programma moet richten. Vergelijking toch der verschillende leervakken vestigt onwillekeurig den indruk, dat wij de kinderpsychologie een wel onevenredig groote plaats hebben ingeruimd. Met een aantal van tien colleges immers overtreft zij zelfs de pediatrie met nog twee uren. Maar wordt daarmede niet op praegnante wijze onderstreept, dat wij grondig inzicht in de kinderpsyche van bijkans primaire betekenis achten voor degenen, wien wij onze kinderen toevertrouwen? Immers: zij behandelen méér dan alleen kindergebitten, *zij behandelen onze kinderen!* En zoo kunnen zij een contact leggen, dat véél en véél belangrijker is dan een contact tusschen twee melkmolaren. Alleen wanneer dit eerste contact tot stand komt, zal óók de schooltandverzorging beantwoorden aan haar voornaamste einddoel en zal onze jeugd dental minded het leven in gaan.

* *
*

Zoo zijn wij dan allengs het oogenblik genaderd, waarop deze eerste leergang in de kindertandheelkunde hier te lande kan starten. En met *Vergilius* in zijne *Aeneis* kan het bestuur onzer Stichting de verzuchting slaken:

„Tantae molis erat, romanam condere gentem”.

Want bezwaarlijk hadden wij tevoren kunnen bevroeden, hoe groote moeilijkheden de verwezenlijking onzer plannen in den weg zouden staan. Dat deze nochtans alle uit den weg geruimd zijn, danken wij vóór alles aan de medewer-

king, welke ons zonder eenig voorbehoud van alle desbetreffende instanties ten deel viel. Velen zijn ons tot steun geweest — ik moge derhalve met enkele woorden uitdrukking geven aan onze erkentelijkheid.

Mijnheer de Staatssecretaris van Volksgezondheid,

Dat Uwe Excellentie, hare talrijke representatieve en andere ambtelijke bezigheden ten spijt, niettemin toch de gelegenheid heeft kunnen vinden, ons met hare aanwezigheid te vereeren, stellen wij hoogelijk op prijs. U behoef ik waarlijk niet de nog groeiende sociale beteekenis der kindertandheelkunde te schetsen. Moget Gij dan van hier medenemen de zekerheid, dat óók op dit gebied de Nederlandse tandheelkunde zich haren taak bewust is!

Mijnheer de Geneeskundige Hoofdinspecteur van de Volksgezondheid,

Toen in het afgeloopen jaar onze moeilijkheden zich hoog opstapelden, zijt gij, Dr. Banning, ons tegemoetgetreden met een enthousiasme, dat weinig ambtelijks had maar dat des te aanstekelijker werkte. Als Voorzitter van het Praeventiefonds stelt gij ons bovendien op zóó spontane wijze Uwen moreelen — en indien dit noodig geweest ware — ook Uwen financiëelen steun in het vooruitzicht, dat na ons bezoek aan U en collega Spoorenberg dit voor ons vaststond: onze plannen zullen slagen. Dank derhalve voor de ons toegeediende analeptica!

*Mijne Heeren Hoogleraren in de Faculteit der Geneeskunde dezer Universiteit,
Mijne Heeren Docenten,*

Onze erkentelijkheid gaat wel op geheel bijzondere wijze naar U uit, want Uwe medewerking schiep ons de mogelijkheid, dezen leergang in de Leidsche academie te doen aanvangen.

Wij weten maar al te goed, hoezeer onze universitaire docenten reeds alleen door hun onderwijstaak tot het uiterste in beslag genomen worden. Niettemin hebben wij U bereid gevonden, daarnaást Uwen kostbaren tijd aan dezen cursus af te staan. Moeilijkheden bestonden bij U slechts om overwonnen te worden! Wanneer ik U allen daarvoor hartelijk dank zeg, dan moge ik nochtans twee Uwer bij name noemen: Professor Gorter en Professor Dankmeyer, die ons tijdens onze organisatorische voorbereidingen met raad en daad terzijde stonden.

Ook de Directeur van het Academisch Ziekenhuis, Dr. Levend, wiens gastvrijheid wij genieten, moge zich van onze dankbaarheid verzekerd houden.

Het was geen toeval, dat onze keuze op *Leiden* viel. Wij wisten niet slechts uit hoofde van persoonlijke ondervinding maar mede op grond van anderer ervaring, hoezeer deze universiteit positief ingesteld is op de tandheelkunde — waarmede zij trouwens zeer oude relaties onderhoudt.

Veertig jaren lang toch heeft wijlen Dr. Hammes zich drie ochtenden per week vrijwillig en belangeloos met de tandheelkundige behandeling belast van de patiënten van dit ziekenhuis. En nu is het wellicht weinig passend, in deze aula over een vrij huwelijk te spreken — niettemin: èn voor deze universiteit èn voor de tandheelkunde is het ons een vreugde, dat deze oude banden eene officiële bevestiging gevonden hebben in de recente benoeming van onzen medewerker in de W.T.A., collega U. J. van Dijk, tot lector in de tandheelkunde.

Mijne Heeren Vertegenwoordigers van wetenschappelijke en andere organisaties,

Kunt gij mij iemand uit ons midden aanwijzen, wien het gemakkelijk valt, in het midden der week, derhalve midden in zijn werk, een ochtend vrij te maken,

ten einde gevolg te geven aan onze uitnoodiging? Welnu, weet dan, dat wij juist daarom Uwe aanwezigheid te meer op prijs stellen.

In niet mindere mate geldt deze verzekering U, dames en heeren cursisten. Moge deze leergang U al het nut afwerpen, dat wij er ons van voorstellen.

Wij vonden de *N.V. Philips te Eindhoven* bereid, ons belangeloos hare kostbare apparatuur ter beschikking te stellen voor opname van het gesproken woord. Wij zijn haar buitengewoon erkentelijk voor deze royale geste, want aldus is ons met de medewerking der docenten de mogelijkheid geboden, den geheelen cyclus van colleges in boekvorm het licht te doen zien.

Mijn slotwoord geldt mijn naaste medewerkers — niet zonder aarzeling maar wel met een gevoel van groote waardeering voor al het werk, dat zij verricht hebben en waarmede zij mijn taak op wel gansch bijzondere wijze verlicht hebben.

Collega *Duyzings*, aan wiens vooruitziend initiatief wij de totstandkoming van dezen cursus danken, stond ons niet slechts terzijde met zijne ervaring als docent der schoolartsencursussen maar leidde op actieve wijze de voorbereidende besprekingen.

En wien hadden wij de interne organisatie in de oude Sleutelstad — de stad van Rembrandt — beter kunnen toevertrouwen dan collega lector *Van Dijk*?

Maar wat onze secretaris *Veldkamp* in de nu achter ons liggende periode van voorbereiding aan werk verzet heeft, grenst schier aan het bovenmenselijke. Het is mij een behoefte, hiervan op deze plaats te getuigen: collega *Veldkamp* heeft niet slechts ons Stichtingsbestuur, niet slechts de deelnemers aan dezen cursus — hij heeft de geheele Nederlandsche tandheelkunde aan zich verplicht!

En hiermede afscheid nemende van mijn auditorium zeg ik U allen dank voor het geduld en de aandacht, waarmede U mij wel heeft willen volgen.

VOLKSGEZONDHEID

Rede van de Staatssecretaris van Volksgezondheid
Z. Ex. Dr. P. Muntendam

Dames en Heren,

In het nummer van Katholieke Gezondheidszorg, dat de vorige week verscheen, heeft de Inspecteur van de Volksgezondheid, de Heer *Spoorenberg*, op een naar mijn mening voortreffelijke wijze, zijn inzichten weergegeven over tandheelkundige volksgezondheid en schooltandverzorging.

Ten aanzien van deze tanzorg brengt de schrijver naar voren, dat speciale deskundigheid wordt vereist, waarover op dit oogenblik nog niet iedere tandarts beschikt, en de Heer *Spoorenberg* vervolgt dan: Om hieraan tegemoet te komen is aanvullende scholing en studie nodig.

Dames en Heren, het zal U bekend zijn welke waarde ik hecht aan een goede schooltandverzorging. Van de grootste betekenis acht ik de preventieve en curatieve zorg voor het jeugdige gebit. Naast de financiële en organisatorische problemen op het gebied van de jeugdandverzorging — en ik spreek met opzet van jeugdandverzorging, want niet alleen het schoolkind vraagt onze belangstelling, evenzeer de kleuter, waarbij de preventie zich uitstrekt over de zuigelingenleeftijd en het praec-natale stadium — naast deze financiële en organisatorische problemen speelt ook de men-power een belangrijke rol.

foto: Van Vliet

Z. Ex. Dr. P. Muntendam aan 't woord

foto: Van Vliet

Een aandachtig gehoor

Reeds vele tandartsen verrichten hier belangrijke arbeid, vaak op belangeloze wijze, en ik wil gaarne deze gelegenheid aangrijpen hun voor dit waarlijk sociale werk mijn erkentelijkheid te betuigen. Echter de medewerking van nog vele anderen is noodzakelijk, willen wij onze jeugdandverzorging algemeen kunnen invoeren en doen groeien tot een sociaal-hygiënische zorg van de eerste orde.

Nu begrijp ik heel wel, dat niet een ieder, die aan deze cursus voor kindertandheelkunde deelneemt, zich daarbij in de eerste plaats voor ogen heeft gesteld, dat hijzelf nu ook in aansluiting aan deze cursus als schooltandarts zal optreden. Dat neemt echter niet weg, dat hij door het volgen van deze cursus dichter tot de problemen van de kindertandheelkunde genaderd is en door zich voor de cursus te hebben opgegeven, blijk gaf van de behoefte op dit terrein nader tot het kind met zijn noden te willen komen.

Ik meen mij dan ook veilig met de hoop te mogen vleien, dat het tot stand komen van deze cursus een niet geringe bijdrage zal kunnen leveren tot een uitbreiding van onze jeugdzorg.

Hiervoor ben ik in de eerste plaats de organisatoren van deze cursus zeer dankbaar, maar niet minder gaat mijn erkentelijkheid uit naar U, deelnemers van deze cursus. Tijd en financiële opoffering hebt U zich getroost om deze cursus te kunnen volgen. Gij hebt hierdoor blijk gegeven van het besef, dat, evenals dit bij de sociale geneeskunde het geval is, de sociale tandheelkunde zich moet aansluiten aan de kliniek, of zo men wil, aan de praktijk. De keuze van de onderwerpen en niet minder de keuze van de inleiders, waarborgen, dat Uw opofferingen niet tevergeefs zullen zijn geweest.

Tot slot zou ik dus ook in mijn dank willen betrekken de docenten, die deze cursus zeker zullen doen slagen, deze eerste cursus op dit gebied, die ik evenwel geen experiment zou willen noemen omdat het resultaat van een experiment altijd twijfelachtig is.

Ik ben ervan overtuigd, dat niemand het mij euvel zal duiden, dat ik hier wel zeer in het bijzonder mijn vreugde erover wil uitspreken, dat ook prof. Gorter, aan wie de Nederlandse ouders en het Nederlandse kind zo onnoemelijk veel te danken hebben, met niet minder dan 8 colleges, handelend over belangwekkende onderwerpen, zich aan deze cursus heeft willen verbinden.

Ik weet, dat het hier niet de plaats is, Prof. Gorter, om dit uit te spreken, maar ik waag het erop. Ik hoop, dat ik geregeld nog de blijken van Uw nimmer verflauwende activiteit zal mogen waarnemen.

Het in de aanvang geciteerde artikel van de Inspecteur van de Volksgezondheid eindigt met de woorden:

„Elk streven ter verbetering van de deplorabele toestand der bevolking op tandheelkundig gebied, verdient waardering.”

Inderdaad, maar wel bijzondere waardering heb ik toch voor het tot stand komen van de cursus.

Ik dank U, mijnheer de Voorzitter, voor de gelegenheid deze woorden tot U te hebben kunnen richten en ik wens U allen, organisatoren, docenten en deelnemers, veel voldoening van Uw arbeid.

NEDERLANDSCHE VEREENIGING VOOR
ORTHODONTISCHE STUDIE

Cursus, te geven door Dr. Allan G. Brodie, Dean of the University of Illinois, College of Dentistry, Professor and Head of the Department of Orthodontia, op 10 en 11 Juli a.s. te Leiden.

Onderwerp: *The Edgewise Arch Mechanism.*

- I. *The evolution of Angle's regulating appliances* (Tooth-tipping devices).
The first tooth-regulating "system"
The Expansion Arch "E"
Beginning of the functional concept of development.
- II. *The evolution of Angle's regulating appliances* (Bodily tooth-moving devices).
Oppenheim's "Tissue Changes Incident to Tooth Movement" and its effect on Angle's thinking.
The Pin and Tube Appliance.
The Ribbon Arch Appliance.
The Edgewise Arch Mechanism.
- III. *Experiences with the Edgewise Arch.*
Over enthusiasm for the Ideal Arch and its effects.
Cephalometric researches and their effect on treatment procedures.
- IV. *Treatment with the Edgewise Arch.*
Necessity for careful analysis of the case.
Manipulation of appliance, Class I (Angle)
Manipulation of appliance, Class II Div. I
Manipulation of appliance, Class II Div. II
Manipulation of appliance, Class III.

Voor deelname zich te wenden tot C. J. Sindram, Kenaupark 27, Haarlem.

EUROPEAN ORTHODONTIC SOCIETY
CONGRES TE SCHEVENINGEN

Ditmaal zal ons land de eer te beurt vallen het jaarlijks Congres van de E.O.S. binnen zijn grenzen te mogen begroeten en wel van 14—17 Juli te Scheveningen.

Voor de altijd weer belangwekkende demonstratie, waar de orthodontische crème de la crème de degens plegen te kruisen en die onder de beproefde leiding staat van de president der E.O.S., onze enthousiaste en energieke landgenoot D u y z i n g s, heeft men ditmaal als hoofdthema gekozen de *vroegtijdige behandeling*, terwijl slechts een paar sprekers een daarvan afwijkend onderwerp hebben gekozen.

De volgende sprekers hebben een voordracht toegezegd:

Dr. Allen G. Brodie, Chicago, U.S.A.

Dr. Sylvain Dreyfus, Zwitserland.

J. A. C. Duyzings.

W. Grossman, London.

Prof. Dr. Rud. Hotz, Zwitserland.

Dr. Andrew F. Jackson, Philadelphia, U.S.A.
Dr. P. Liskenne, Frankrijk.
Dr. Clare Kenneth Madden, U.S.A.
Dr. C. F. A. Moorrees, Boston, U.S.A.
J. Murck Jansen.
Ch. F. L. Nord.
Kaare Reitan, Noorwegen.
Dr. P. L. Rousseau, Frankrijk.
Prof. J. W. A. Tjebbes.
W. J. Tulley, Engeland.

Daarnaast zullen de volgende heren hun medewerking verlenen voor tafeldemonstraties:

Dr. George M. Anderson, U.S.A.
C. Bertram.
Saul M. Bien, New York, U.S.A.
Dr. H. Chapman, Engeland.
Dr. L. de Coster, België.
J. M. M. Crefcoeur.
Dr. Sylvain Dreyfus, Zwitserland.
J. A. C. Duyzings.
Dr. C. M. Fitzgerald, Ierland.
W. Grossman, Engeland.
Prof. Dr. O. Hoffer, Italië.
Prof. Dr. Rud. Hotz en Dr. G. Antonini, Zwitserland.
Dr. Andrew F. Jackson, Philadelphia, U.S.A.
Dr. Birger Kjellgren, Zweden.
Prof. Dr. G. H. R. v. Koenigswald.
Dr. F. Louglin, Jamaica, U.S.A.
Dr. H. P. D. Mühlemann, Zwitserland.
Prof. E. Muzj, Italië.
Dr. A. Thornton Tayler, Sydney, Australië.

Ook voor de nodige verpozing zal natuurlijk worden gezorgd, en de Zondag vóór de openingsdag zal zich — althans indien onze grillige vaderlandse weergoden zulks nu eens behoorlijk juist aanvoelen — bij uitstek lenen voor de bekende Hollandse attracties, als de Amsterdamse grachten, Volendam, Aalsmeer enz. Die avond zullen de deelnemers hun indrukken van de dag kunnen uitwisselen in een gezellig samenzijn in het Kurhaus, aangeboden door onze landelijke organisaties. Een dames-comité zal pogingen in het werk stellen het de congressisten vergezellende vrouwelijke gezelschap zoveel mogelijk soulaas te verschaffen tijdens de afwezigheid van de heren.

Het spreekt vanzelf dat, met het oog op de in dit hoog-seizoen zeer bezette hotel-accommodatie tijdige reservering noodzakelijk is. Men richte zich daartoe tot J. A. M. de Decker, Groot Hertoginnelaan 34, Den Haag, aan wie de leiding van het ontvangst-comité is toevertrouwd.

Zij, die zich voor een tafeldemonstratie wensen op te geven of in 't algemeen nadere gegevens verlangen kunnen zich daartoe wenden tot D. F. Veldkamp, Asst. Hon. Secr. der E.S.O., Stationsstraat 100, Zaandam, tel. K 2980—3685.

Wij houden ons overtuigd van het succes dezer bijzondere tandheelkundige gebeurtenis, die eens te meer zal bewijzen, dat men hier op organisatiegebied zijn mannetje staat.

M-t.

STICHTING: „FILM EN FOTO”

27 Juni 1952 zal in Amsterdam in het R.A.I. gebouw een tentoonstelling worden geopend van de stichting FILM en FOTO (organisatie der internationale tentoonstelling in Nederland voor fotografie, cinematografie, röntgenologie en chemigrafie). Hieraan is verbonden een wetenschappelijke sectie die als volgt is samengesteld:

Prof. Dr. H. M. Dekking, Hoogleraar te Groningen, Voorzitter,
Mr. M. Geerling, Amsterdam, Secretaris.

Leden:

Dr. B. Blaisse, Physicus te Delft,
Prof. Dr. J. van Ebbenhorst Tengbergen, Hoogleraar te Amsterdam,
Dr. H. Gerding, Lector te Amsterdam,
Dr. O. A. Guineau, Physicus te Haarlem,
Prof. M. Hut, Hoogleraar te Groningen,
Prof. Dr. H. W. Julius, Hoogleraar te Utrecht,
Prof. Dr. W. van Tongeren, Hoogleraar te Amsterdam,
W. de Vogel, Med. Doctorandus te Utrecht,
Prof. Dr. F. Zernike, Hoogleraar te Groningen.

De tentoonstelling wordt breed opgezet en belooft internationale belangstelling te wekken. Zowel de amateurfotograaf, de handel en industrie als de wetenschap zullen hier veel belangwekkends kunnen vinden. De wetenschappelijke afdeling is ook toegankelijk voor het algemene publiek, maar daarnaast bestaat in een aparte zaal gelegenheid voor voordrachten, films en projecties, die alleen voor bepaalde groepen open zullen staan. Zo wordt in het programma een aparte „medische dag” opgenomen, die w.s. op Zaterdag 5 Juli zal worden gehouden.

Het is de bedoeling om in de wetenschappelijke sectie de toepassingsmogelijkheden te demonstreren van de fotografie, de cinematografie, de röntgenologie en van de chemigrafie, zodat de beoefenaren van de verschillende wetenschappen zich hier kunnen oriënteren of zij op hun gebied deze mogelijkheden reeds ten volle benutten.

Inzendingen (foto's, negatieven, diapositieven, films) worden gaarne ingewacht door de voorzitter

Prof. Dr. H. M. Dekking,
adres: Academisch Ziekenhuis, Groningen,
terwijl ondergetekende gaarne bereid is aan belangstellende collegae nader inlichtingen te verstrekken.

H u t.
correspondentieadres :
Academisch Ziekenhuis, Groningen

DE EERSTE TANDARTS-NIEUWE OPLEIDING

Bij het ter perse gaan van dit nummer ontvingen wij het heuglijke bericht dat te Groningen voor de eerste maal het tandartsdiploma, volgens de nieuwe examen-eisen, is uitgereikt.

Het is collega F. J. Tempel aan wie deze bijzondere eer te beurt viel. Collega Tempel werd op 2 April 1943 te Utrecht tot tandarts bevorderd en is sedert het begin van het tandheelkundig onderwijs te Groningen conservator bij de afdeling prothodontie (Prof. J. G. v. d. Ven).

Wij wensen hem met deze primeur van harte geluk.

R e d.